

ÕIGUSKANTSLER

Adressaat
Aadress

Teie 10.09.2009 nr
Õiguskantsler 23.10.2009 nr 6-1/090594/0906526

Seisukoht vastuolu mittetuvastamise kohta

Lugupeetud

Pöördusite õiguskantsleri poole taotlusega kontrollida SA Erametsakeskuse nõukogu 13.02.2009 otsuse „Erametsanduse toetuse taotlemise, taotluse menetlemise ja toetuse maksmise kord” (edaspidi: kord) põhiseaduslikkust. Samuti palusite minul võtta seisukoht metsaseaduse (edaspidi: MS) § 10 lg 10 põhiseaduspärasuse osas. Lisaks kaebasite selle üle, et Keskkonnaministeerium on vastuse Teie pöördumisele tunnistanud asutusesiseseks kasutamiseks mõeldud teabeks.

1. Asjaolud

Leiate oma avalduses, et nimetatud korraga kehtestatakse toetuse andmise üksikasjalik kord, milles seatakse taotlejale tingimusi, mida ei ole ette nähtud keskkonnaministri 11.02.2009 määruses nr 11 „Erametsanduse toetuse andmise alused, toetuse taotlusele esitatavad nõuded, taotluse hindamise kord ja hindamiskriteeriumid, toetuse tagasinõudmise kord, kinnituskirja vorm ja nõuded sisule ning metsa inventeerimise ja metsamajandamiskava koostamise toetuste täpsustatud määrad“ (edaspidi: määrus). Seega on Teie hinnangul tegemist õiguse üldaktiga, mille kehtestamiseks peab olema põhiseaduslik alus.

Olete pöördunud ka selgitustaotlusega Keskkonnaministeeriumi poole, kes leiab oma 04.03.2009 kirjas nr 15-4/7393-2, et SA Erametsakeskusel on pädevus kehtestada kord MS § 10 lg 10 alusel. SA-le Erametsakeskuse nimetatud üldakti kehtestamise õiguse delegeerimine seadusega on Keskkonnaministeeriumi hinnangul lubatav. Samuti on ministeerium seisukohal, et kord on seadusega kooskõlas ning kehtiv Eesti Vabariigis. Vastuse Teie pöördumisele tunnistas Keskkonnaministeerium asutusesiseseks kasutamiseks mõeldud teabeks kuni 03.03.2084.

2. Õiguskantsleri seisukoht

2.1 MS § 10 lg 10 ja selle alusel kehtestatud korra põhiseadusele vastavus

Oma avalduses olete kahtluse alla seadnud SA Erametsakeskus nõukogu poolt korra kehtestamise lubatavuse. Leiate, et selleks puudub põhiseaduslik alus. Konkreetsetele korra sätetele, mis Teie hinnangul on vastuolus seaduse või põhiseadusega, Te osutanud ei ole. Seetõttu on avaldusaluses asjas põhiküsimus selles, kas põhiseadus võimaldab SA Erametsakeskus nõukogul vaidlusalust korda põhimõtteliselt kehtestada ning kas MS § 10 lõikes 10 sätestatud volitus korra

Õiguskantsleri Kantselei

Kohtu 8, 15193 TALLINN. Tel 693 8404. Faks 693 8401. info@oiguskantsler.ee www.oiguskantsler.ee

kehtestamiseks on kooskõlas põhiseadusega.¹ Üksikute korra sätete õiguspärasust ma käesoleva menetluse käigus ei kontrolli.

MS § 10 lg 1 sätestab, et riik toetab erinevaid erametsandusega seotud tegevusi erametsanduse arendamiseks ja toetamiseks loodud sihtasutuse kaudu, mille asutajaõigusi teostab Keskkonnaministeerium. MS § 10 lg 14 kohaselt teeb sihtasutus toetuste määramise, maksmise ja tagasimaksmise otsuse, taotluse rahuldamata jätmise otsuse ning muud taotlejale toetuse andmisega seotud otsused. Samuti on sihtasutusel õigus kontrollida toetuse sihipärasust kasutamist (MS § 10 lg 15).

Osundatud metsaseaduse sätetega delegerib riik avaliku ülesande (riigi rahaga erametsanduse toetamise otsustamine) eraõiguslikule juriidilisele isikule (SA Erametsakeskus²). Vaidlusalune kord on seotud MS § 10 lõikes 1 sätestatud ja sihtasutusele delegeritud ülesande teostamisega. Seetõttu kontrollin kõigepealt, kas riigi rahaga erametsanduse toetamise otsustamise delegerimine on kooskõlas põhiseadusega.

Põhiseaduse (edaspidi: PS) § 3 lg 1 kohaselt teostatakse riigivõimu üksnes põhiseaduse ja sellega kooskõlas olevate seaduste alusel. Kuna riigivõimu teostamine üksnes põhiseaduse ja sellega kooskõlas olevate seaduste alusel on ka üks õigusriigi põhimõtte väljendusi, siis tuleb PS § 3 lõiget 1 lugeda koos PS §-s 10 väljendatud demokraatliku õigusriigi põhimõttega. Muu hulgas tulenevad osundatud sätetest ka piirangud avalike ülesannete delegerimisele. Sellest lähtudes on Riigikohus asunud seisukohale, et teatud riigivõimu volitusi võib delegerida. Kuid Riigikohtu arvates ei võimalda põhiseadus delegerida kõiki riigivõimu volitusi, samuti peab delegerimise viis olema kooskõlas põhiseadusega. Neid ülesandeid, mida on põhiseaduse mõtte kohaselt kohustatud täitma riigivõim ja mis seetõttu moodustavad riigivõimu tuumikfunktsiooni, ei saa riigivõim delegerida eraõiguslikule juriidilisele isikule. Näiteks tuleb riigi tuumikfunktsiooni hulka kuuluvaks lugeda karistusvõim ning süütegude menetlemine. Samas pidas Riigikohus vajalikuks täpsustada, et karistusvõimu delegerimise keeld eraõiguslikule juriidilisele isikule puudutab otseselt ja vahetult vaid süüteomenetlusi ega laiene näiteks süüteomenetluste eelnevatele järelevalvelise iseloomuga haldustoimingutele.³

Põhiseadus ei näe ette erametsaomanike õigust riigi toetusele (erinevalt nt PS § 28 lõikes 2 sätestatud isiku õigusest riigi abile vanaduse, töövõimetuse, toitjakaotuse ja puuduse korral). Erametsanduse toetamine on seega riigi vabatahtlik poliitiline valik. Samuti on erametsanduse toetamine nn soodustava halduse ehk sooritushalduse valdkonda kuuluv ülesanne.⁴ Kui SA Erametsakeskus langetab otsuse toetuse maksmise kohta, siis ei sekku otsus vahetult isiku vabadussfääri ega ole suunatud tema vabaduse või omandi piiramisele. Eeltoodust lähtudes leian, et erametsanduse toetamine ei ole riigi tuumikfunktsioon ning seetõttu olen seisukohal, et seadusega võib delegerida vastavate otsuste tegemise konkreetsel üksikjuhtudel eraõiguslikule juriidilisele isikule.

¹ Ka Teie 23.02.2009 Keskkonnaministeeriumile esitatud avaldusest, mis puudutas samuti kõnealust SA Erametsakeskuse nõukogu otsusega kehtestatud korda ja mille edastasite ka minule teadmiseks, palusite vastata järgmistele küsimustele: 1) millisel õiguslikul alusel on SA Erametsakeskus pädev Eesti Vabariigis astu võtma õiguse üldakte? 2) Kas SA-le Erametsakeskuse on võimalik delegerida üldaktide kehtestamise õigust? 3) Kas SA Erametsakeskuse nõukogu kehtestatud eelnimetatud kord on vastu võetud selleks pädeva isiku poolt ja kas see on Eesti Vabariigis kehtiv?

² Vt määruse § 1 lg 3: Määruse alusel toetuste andmist korraldab erametsanduse arendamiseks ja toetamiseks loodud sihtasutus Erametsakeskus.

³ RKÜKo 16.05.2008, nr 3-1-1-86-07, punktid 19 – 21 ja p 26.

⁴ Avaliku võimu tegevuse võib jaotada koormavaks halduseks ja soodustavaks halduseks. Koormava haldusega on tegemist siis, kui haldus sekkub käskude ja keeldudega kodaniku õigussfääri ja piirab tema vabadust või omandit.

Kuna erametsanduse toetuste maksmise otsustamise delegeerimine on põhiseadusega kooskõlas, siis analüüsin järgnevalt kitsamalt küsimust, kas MS § 10 lg 10 on kooskõlas põhiseadusega, st kas sihtasutuse nõukogule volituse andmine vaidlusaluse korra kehtestamiseks on lubatav.

MS § 10 lg 10 sätestab, et toetuse taotlemise ja taotluse menetlemise korra ning taotluse vormi kehtestab sihtasutuse nõukogu, võttes arvesse metsaseadusega sätestatud. Nimetatud kord määrab toetuse saamiseks taotluse esitamise tähtpäeva, taotluse läbivaatamise ja toetuse maksmise tähtajad ning korra. Kord avalikustatakse sihtasutuse veebilehel.

Nagu Te oma avalduses märkisite, on Riigikohus tõepoolest asunud seisukohale, et PS § 3 lõikest 1 tuleneb muu hulgas, et täitmiseks kohustuslikud saavad olla üksnes õigustloovad aktid, millele on vastu võtnud kohast menetlust järgides organ, kellele on põhiseadusega antud pädevus kehtestada õigustloovaid akte.⁵ Nendeks organiteks on esmajärjekorras Riigikogu, kes võib kehtestada seadusi (PS § 65 lg 1), ning Vabariigi Valitsus ja ministrid, kes võivad anda määrusi (PS § 87 p 6 ja 94 lg 2). Nõustun Teiega, et eelnevast tuleneb ka keeld delegeerida õigustloovate kehtestamine eraõiguslikele isikutele.

Ma ei nõustu aga Teile esitatud Keskkonnaministeeriumi kirjas väljendatud seisukohaga, et vaidlusaluse korra näol on tegemist seaduse või määrusega võrreldava õigustloova aktiga (üldaktiga).

Täpsema analüüsi tarbeks on vaja käsitleda erinevaid MS § 10 lg 10 elemente eraldi. Kõigepealt käsitlen MS § 10 lõikega 10 SA Erametsakeskuse nõukogule antud volitust kehtestada toetuse taotlemise ja taotluse menetlemise korras kohustuslik taotluse vorm ja taotluse esitamise tähtpäev.⁶

Kuna SA Erametsakeskust on seadusega volitatud täitma avaliku halduse ülesannet, tegutseb ta erametsanduse toetuste andmise otsustamisel haldusorganina haldusmenetluse seaduse (edaspidi: HMS) § 8 lg 1 tähenduses. Erametsanduse toetuste andmise otsustamisel peab SA Erametsakeskus vastavalt MS § 1 lõikele 2 rakendama haldusmenetluse seadust.

Kui SA Erametsakeskus teeb haldusorganina haldusülesannete täitmisel avalik-õiguslikus suhtes üksikjuhtumi reguleerimiseks otsuse, mis on suunatud isiku õiguste või kohustuste tekitamisele, muutmisele või lõpetamisele, on reeglina tegemist haldusaktiga HMS § 51 lg 1 tähenduses. Samas on haldusorganil seaduse sätestatud aluse olemasolul õigus ühe haldusakti alaliigina anda ka üldkorraldust, st haldusakti, mis on suunatud üldiste tunnuste alusel kindlaksmääratud isikutele või asja avalik-õigusliku seisundi muutmisele (HMS § 51 lg 2).

Soodustava haldusega on tegemist siis, kui haldus annab kodanikule toetusi ja muid soodustusi (H. Maurer. Haldusõigus – üldosa. Tallinn, 2004, lk 5). Eespool osundatud Riigikohtu lahendist võib järeldada, et koormava halduse puhul on riigi võimalused delegeerida avaliku võimu ülesandeid eraõiguslikule isikule kitsamad kui soodustava halduse puhul (vt RKÜKo 16.05.2008, nr 3-1-1-86-07, p 23: „Mida ulatuslikumad on mingis valdkonnas põhiõiguste piiramise legaalsed võimalused, seda vastutusrikkamalt peab riik toimima isikute kaitsmisel ja sellise olukorra kujundamisel, mis peab vältima põhiõiguste põhjendamatud riived.“). Sellest omakorda järeldub, et soodustava halduse puhul on delegeerimisvõimalused ulatuslikumad.

⁵ RKPJKo 15.12.2008, nr 3-4-1-14-08, p 33.

⁶ Need MS § 10 lg 10 volituse elemendid on realiseeritud vaidlusaluse korra punktis 3.1 ja lisa 1.

Eelnevast tulenevalt on olnud seadusandja tahe haldusakti kohta kehtivatele reeglitele ka üldiste tunnuste alusel määratletud isikute õiguste ja kohustuste reguleerimine seoses ajaliselt piiratud üksikjuhtumiga või konkreetse asja või asjade hulga seisundi reguleerimisega.⁷ Selle üheks järeltuleks on see, et haldusorganid (sh ka SA Erametsakeskus) võivad vastava volituse olemasolul anda ka üldkorraldusi, kus adressaadid (st akti täitma kohustatud subjektid) ei ole määratletud individuaalselt.

Riigikohus on seisukohal, et eeltoodud lahendust põhistavad mitmed õiguspoliitilised kaalutlused. Ajaliselt piiritletava üksikjuhtumiga või konkreetse objektiga seotud vaidlusi ei ole, vaatamata puudutatud isikute suurele ringile, mõistlik lahendada õigustloovate aktide õiguspärasuse kontrollimiseks ettenähtud põhiseaduslikkuse järelevalve menetluses, mille vahetuks algatamiseks puudutatud isikul puuduvad võimalused. Üksikakti on aga halduskohtus võimalik vaidlustada igäihel, kes leiab, et aktiga on rikutud tema õigusi. Menetlus üldkorralduse andmisel kaitseb puudutatud isikute huve ja õigusi paremini kui menetlus üldakti andmisel. Haldusmenetluse seaduse vastavates sätetes on arvestatud ka võimalusega, et menetlusosaliste ring võib olla suur. Teisalt tagab üksikaktide vaidlustamisel kehtiv kaebetähtaeg paremini õiguskindluse põhimõttest kinnipidamise.⁸

Leian, et taotluse esitamise tähtpäevad ning kohustus kasutada etteantud vormi on käsitletavad üldkorraldusena HMS § 51 lg 2 tähenduses. Need on küll adresseeritud üldiste tunnuste alusel määratletud isikutele (taotlejad), kuid need puudutavad ajaliselt piiritletud üksikjuhtumit (avaldusaluses asjas on selleks 2009. aastaks SA-le Erametsakeskus erametsanduse toetamiseks eraldatud vahendite jaotamine taotlejatele). Lähtudes Riigikohtu praktikast, ei ole minul alust kahelda sellise üldkorralduse kehtestamiseks volituse andmise SA Erametsakeskuse nõukogule ning tähtaegade ja kohustusliku taotluse vormi kehtestamise õiguspärasuses.

MS § 10 lg 10 annab lisaks eelnevale SA Erametsakeskus nõukogule volituse kehtestada toetuse taotlemise ja taotluse menetlemise korras taotluse läbivaatamise ja toetuse maksmise tähtajad ning korra. Vastavad korra sätted võivad tõepoolest sisaldada taotlejate õigusi ja kohustusi puudutavad regulatsiooni, mis ei ole sätestatud metsaseaduses, keskkonnaministri määruses vms.

Sellega seoses selgitan, et MS § 10 lg 14 annab sihtasutusele toetuste määramisel ulatusliku kaalutusõiguse, st volituse kaaluda otsustuse tegemist või valida erinevate otsustuste vahel (vt HMS § 4 lg 1). HMS § 4 lg 2 järgi tuleb kaalutusõigust teostada kooskõlas volituse piiride, kaalutusõiguse eesmärgi ning õiguse üldpõhimõtetega, arvestades olulisi asjaolusid ning kaaludes põhjendatud huve. Kaalutusõiguse piire täpsustab MS § 10 lõigete 7, 11 ja 12 alusel keskkonnaministri 11.02.2009 määrus nr 11, mis kehtestab muu hulgas erametsanduse toetamiseks toetuse andmise alused, toetuse taotlusele esitatavad nõuded ning taotluse hindamise korra ja hindamiskriteeriumid.

Kaalutusõiguse olemasolu toetuste määramisel õigustab võrreldes seaduse ja määrustega täiendava regulatsiooni kehtestamist vaidlusaluses korras. Seda tingimusel, korras kehtestatud täiendav regulatsioon ei välju SA Erametsakeskus antud kaalutusõiguse piiridest. Nimelt on Riigikohtu praktika kohaselt haldusorganitel, kellel on haldusülesande täitmisel kaalutusõigus, võimalus anda üldise iseloomuga akte, mis ei ole võrdsustatavad õigustloova aktiga.⁹ Tegemist on

⁷ RKHKo 07.05.2003, nr 3-3-1-31-03, p 15.

⁸ RKHKo 07.05.2003, nr 3-3-1-31-03, p 18.

⁹ Vt RKHKo 17.11.2005, nr 3-3-1-54-05, p 11 (SA Keskkonnainvesteeringute Keskus juhataja 30.11.2003 käskkirjaga nr 1-7/4 kinnitatud keskkonnaprojektide finantseerimise kord) ning RKHKo 16.01.2008, nr 3-3-1-81-07, p 13 (Eesti

haldusesiseste aktidega (halduseeskirjadega), mis on esmajärjekorras suunatud haldusele enesele ning siduv haldusorganile.¹⁰ Halduseeskirja tuleb käsitada asutusesisese menetluse reeglistikuna, mille vahetuks eesmärgiks ei ole reguleerida haldusvälise isiku õigusi ja kohustusi.¹¹

Halduseeskirjad suunavad ja täpsustavad kaalutusõiguse teostamist ning peavad tagama haldusorganile antud diskretsioonivolituse ühtse ja ühetaolise realiseerimise.¹² Samas ei välista akti halduseeskirjana kvalifitseerimine, et akt avaldab mõju ka haldusevälistele isikutele nende suhetes avaliku võimuga. Halduseeskirja normid omandavad faktilise välismõju nende kohaldamise tulemusena.¹³ Samuti on haldusorganile taotluse esitanud isikul õigus eeldada, et tema taotlus lahendatakse kooskõlas halduseeskirjaga.¹⁴

Riigikohus peab kaalumisreeglite kehtestamist haldusele enesele suunatud halduseeskirja vormis põhjendatuks.¹⁵ Sellise reeglistiku kehtestamine ja avalikustamine on kooskõlas hea halduse põhimõttega.¹⁶

Peamine erinevus halduseeskirja ja õigustloova akti vahel seisneb akti siduvuses: halduseeskirja koostamisega teostatakse esimest kaalumisetappi ning tehakse valikud tüüpiliste juhtumite tarbeks. Kuigi halduseeskiri peab abistama haldusorganit edaspidise kaalutusõiguse teostamisel, ei tohi eeskiri kaalumist takistada ega välistada.¹⁷ Rõhutan, et halduseeskirjade rakendamisel tehtud otsus ei tohi olla vastuolus seadusega.

Seega peab haldusel olema põhjendatud juhtudel ning konkreetse juhtumi asjaolusid arvestades õiguspärase kaalumisoatsuse saavutamiseks võimalus ka halduseeskirjas sätestatud piire ületada. Seejuures tuleb halduseeskirja kohaldades järgida võrdse kohtlemise ning proportsionaalsuse põhimõtet.¹⁸

Halduseeskiri ei ole iseseisvalt halduskohtus vaidlustatav akt. Seda, kas halduseeskirjas sätestatud ja üksikjuhtumil aluseks olnud kriteeriumid on asjakohased ning kas kaalutlused, mis tuginesid halduseeskirjas sätestatud kriteeriumitele, olid õiguspärased, saab välja selgitada halduse üksikakti (nt toetuse andmise keeldumise) kohtuliku kontrolli käigus.¹⁹

Leian, et vaidlusaluse korra näol on osas, milles see sätestab taotlejate õigusi ja kohustusi puudutavat regulatsiooni (va taotluse esitamise tähtaega ja taotluse vorm), tegemist halduseeskirjaga, mille kehtestamise SA Erametsakeskus nõukogu poolt PS § 3 lg 1 ja Riigikohtu praktika ei välista.

Haigekassa seaduse § 12 lg 1 p 2³ alusel tehtud Eesti Haigekassa nõukogu 28.10.2004 otsus nr 21 "Ravi rahastamise lepingu sõlmimise ja lepingu tähtaja üle otsustamise asjaolude hindamise alused").

¹⁰ RKHKo 16.01.2008, nr 3-3-1-81-07, p 13.

¹¹ RKHKo 17.11.2005, nr 3-3-1-54-05, p 11.

¹² RKHKo 16.01.2008, nr 3-3-1-81-07, p 13.

¹³ RKHKo 16.01.2008, nr 3-3-1-81-07, p 13.

¹⁴ RKHKo 17.11.2005, nr 3-3-1-54-05, p 11.

¹⁵ RKHKo 16.01.2008, nr 3-3-1-81-07, p 13.

¹⁶ RKHKo 17.11.2005, nr 3-3-1-54-05, p 11.

¹⁷ RKHKo 16.01.2008, nr 3-3-1-81-07, p 14.

¹⁸ RKHKo 16.01.2008, nr 3-3-1-81-07, p 14.

¹⁹ RKHKo 16.01.2008, nr 3-3-1-81-07, p 19.

Kuna vaidlusaluses korras sätestatu näol on tegemist osaliselt üldkorraldusega ja osaliselt halduseeskirjaga ei tuvastanud ma Teie avalduses esile toodud asjaolude põhjal MS § 10 lg 10 või vaidlusaluse korra vastuolu põhiseadusega.

2.2 Keskkonnaministeeriumi vastuse asutusesiseseks kasutamiseks mõeldud teabeks tunnistamine

Palusite oma avalduses kontrollida ka Keskkonnaministeeriumi tegevuse seaduslikkust seoses sellega, et vastus Teie teabe nõudmisele tunnistati asutusesiseseks kasutamiseks mõeldud teabeks (edaspidi: AK teave).

Teie avaldusele lisatud Keskkonnaministeeriumi 04.03.2009 kirja koopiast nähtub, et kõnealune kiri tunnistati AK teabeks avaliku teabe seaduse (edaspidi: AvTS) § 35 lg 1 p 12 alusel. Viidatud sättest tulenevalt on teabevaldaja kohustatud tunnistama AK teabeks sellise teabe, mis sisaldab isikuandmeid, kui sellisele teabele juurdepääsu võimaldamine kahjustaks oluliselt andmesubjekti eraelu puutumast.

Teile saadetud kirja AK teabeks tunnistamise põhjus tuleneb AvTS § 12 lõikest 4¹, mis jõustus täies ulatuses 01.01.2009. Selle sätte kohaselt peab riigiasutus tagama avaliku juurdepääsu dokumendiregistris registreeritud ja asutuse dokumendihaldussüsteemis sisalduvatele elektroonilistele dokumentidele, millele ei ole juurdepääsupiirangut kehtestatud, dokumendiregistri kaudu.²⁰ Seetõttu peab riigiasutus selleks, et vältida asutusele poole pöördunud avaldaja isikuandmeid (sh aadressi) sisaldava dokumendi avalikustamist dokumendiregistris, kehtestama avaldajale saadetavale kirjale juurdepääsupiirang ehk tunnistama kirja AK teabeks. Vastavalt AvTS § 40 lõikele 3 kehtib asutusesiseseks kasutamiseks tunnistatud isikuandmeid sisaldavale teabele juurdepääsupiirang selle saamisest või dokumenteerimisest alates 75 aastat või isiku surmast alates 30 aastat, või kui surma ei ole võimalik tuvastada, siis 110 aastat, alates isiku sünnist.

Seetõttu ei tuvastanud ma, et Keskkonnaministeeriumi 04.03.2009 kirja AK teabeks tunnistamine rikub Teie õigusi. Vastupidi – juurdepääsupiirang nimetatud kirjale on kehtestatud Teie õiguste kaitseks. Nimelt tagab juurdepääsupiirang, et Teie e-posti aadress ei avalikustata Internetis, mis halvimal juhul võimaldaks võtta Teiega ühendust isikutel, kellel puhul Te ei soovi, et nad seda teeksid. Selgitan, et samal põhjusel näeb ka Õiguskantsleri Kantselei teabe asutusesiseseks kasutamiseks tunnistamise kord²¹ ette füüsilistele isikutele adresseeritud kirjade AK teabeks tunnistamise.

²⁰ Vt ka AvTS § 28 p lg 31, mille kohaselt peab asutuse dokumendiregister olema avalikustatud.

²¹ Kättesaadav arvutivõrgus:

http://www.oiguskantsler.ee/public/resources/editor/File/Teabe_asutusesiseseks_kasutamiseks_tunnistamise_kord.pdf.

Täiendavalt märgin, et kui Te soovite, et Keskkonnaministeerium või Õiguskantsleri Kantselei siiski avalikustaks Teile saadetud kirjad ning olete nõus oma isikuandmete avalikustamisega, on Teil võimalus esitada sellekohane nõusolek kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis (vt täpsemalt isikuandmete kaitse seadus § 11 lg 1 ja § 12 lõiked 1 ja 2).

Lõpetuseks tänan Teid veel kord pöördumise eest ning ühtlasi vabandan, et lõplik vastus Teie avaldusele viibis.

Lugupidamisega

Indrek Teder